

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Kuntavaaliehdokkuuteen vaikuttavat tekijät

Tiedotteen 1.2.2021 liitediat

Siv Sandberg, Åbo Akademi, Siv.sandberg@abo.fi @SivSandberg1

Lisätietoja: www.kuntaliitto.fi/kuntapaattajatutkimus2020

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kevään 2021 kuntavaaleissa?”

- * Kunnan taloudellinen tilanne
- * Kunnan tulevaisuudennäkymät yleensä
- * Kunnan päätöksentekokulttuuri
- * Ajankohtaiset asiakysymykset (esim. palveluverkko, kaavoitus tms.)
- * Luottamushenkilöihin kohdistuvat häirintä, uhkailu tms.
- * Kuntalaisten palaute
- * Median raportointi kunnan asioista
- * Ihmisten yksityiselämään liittyvät syyt
- * Muu, mikä? _____

Kussakin vastausvaihtoehtoina

1= vähentää ihmisten halukkuutta asettua ehdolle, 2= ei vaikuta ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle, 3= lisää ihmisten halukkuutta asettua ehdolle.

Vastaava kysymyspatteristo oli mukana päätäjäkyselyssä 2017, jota toteutettiin ennen kevään 2017 kuntavaaleja, helmi-maaliskuussa 2017.

Yhteenveto tärkeimmistä havainnoista (1/4)

Päättäjien arvioiden mukaan ihmisten halukkuutta asettua ehdolle kuntavaaleissa

- **Vähentävät eniten:**

1. Ihmisten yksityiselämään liittyvät syyt (64 %)
2. Kunnan taloudellinen tilanne (53 %)
3. Luottamushenkilöihin kohdistuvat häirintä, uhkailu tms. (50 %)

- **Lisäävät eniten:**

1. Ajankohtaiset asiakysymykset (59 %)
2. Kunnan tulevaisuudennäkymät yleensä (39 %)
3. Kuntalaisten palaute (24 %)

Yhteenvedo tärkeimmistä havainnoista (2/4)

Kehitys 2017-2020:

- Päättäjien kuva mahdolliseen ehdokkuuteen vaikuttavista asioista on pysynyt suurin piirtein samana.
- Arviot kunnan *taloudellisen tilanteen* vaikutuksesta ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle vaaleissa ovat synkentyneet vaalikauden aikana:
  - Vuoden 2017 kyselyyn vastanneista 36 % arvioi, että talous rajoittaa ihmisten vaali-intoa, vuoden 2020 kyselyssä 53 % vastanneista.
  - Muutos näkyy kaikissa kuntakokoluokissa.
- Arviot kunnan yleisten tulevaisuudennäkymien vaikutuksesta ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle ovat huonontuneet etenkin pienimmissä kunnissa.

Kuntakoon mukainen tarkastelu

Merkittävin vaihtelu kuntakokoluokkien välillä näkyy päättäjien arvioissa kunnan yleisten tulevaisuudennäkymien vaikutuksesta ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa.

- **Yli 100 000 sekä 10 001 - 20 000 asukkaan kunnat:** Melkein puolet vastaajista arvioi, että tulevaisuudennäkymillä on myönteinen vaikutus ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle.
- **5 000 -10 000 sekä 20 001 -50 000 asukkaan kunnat:** Jonkin verran enemmän myönteisiä kuin kielteisiä arvioita tulevaisuudennäkymien vaikutuksesta halukkuuteen asettua ehdolle
- **Alle 5 000 sekä 50 001 -100 000 asukkaan kunnat:** Jonkin verran enemmän kielteisiä kuin myönteisiä arvioita tulevaisuudennäkymien vaikutuksesta halukkuuteen asettua ehdolle.

Vastaajan rooli ja sukupuoli

Vastaajan rooli:

- Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden arviot eri asioiden merkityksestä mahdollisen ehdokkuuden kannalta ovat melko yhteneväisiä.

Sukupuoli:

- Naisten ja miesten arvioissa melko suuria vaihteluja.
Naiset arvioivat miehiä useammin, että yksityiselämään liittyvät syyt sekä luottamushenkilötyöhön liittyvä julkisuus (häirintä, median raportointi, kuntalaisten palaute) vähentävät ihmisten halukkuutta asettua ehdolle.

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

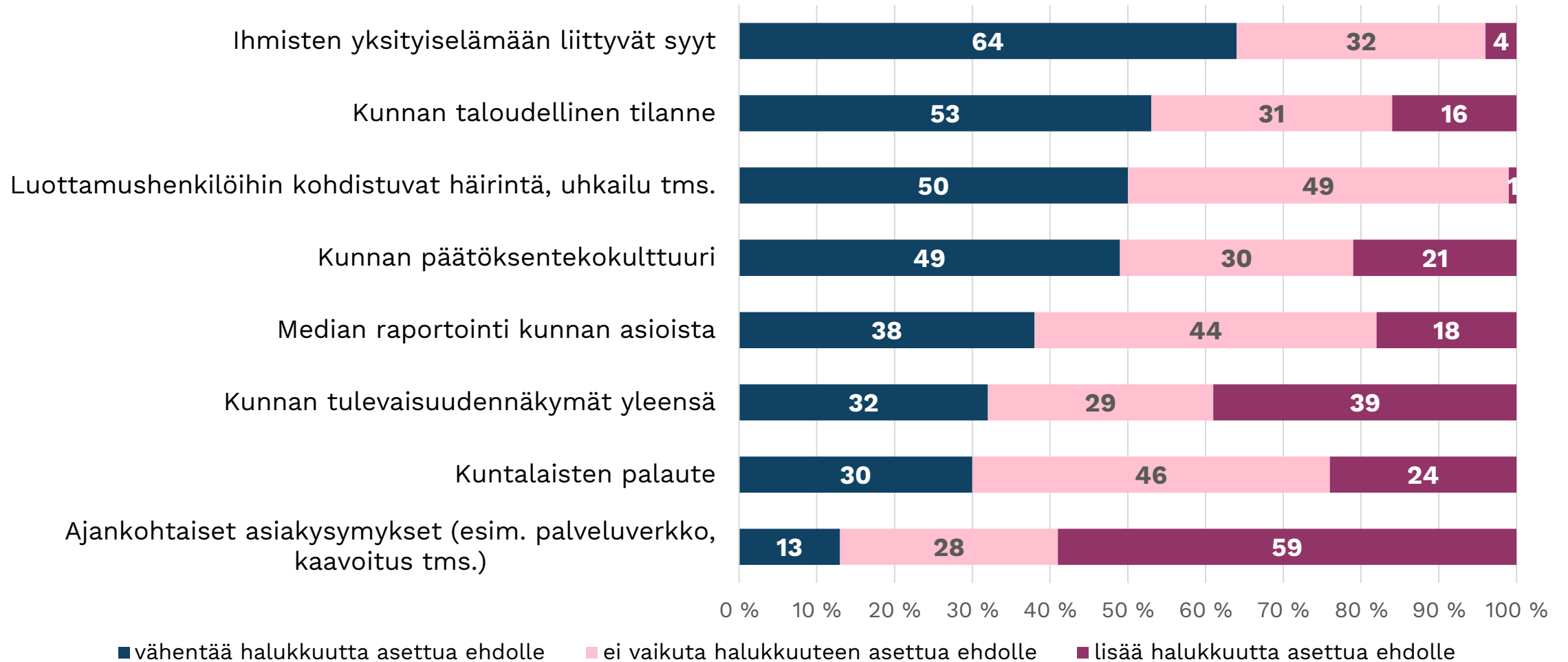
Avovastaukset

- Kahdeksan ennalta annetun vastausvaihtoehdon lisäksi vastaajille annettiin vastausvaihtoehto ”muu mikä”, ja mahdollisuus täydentää vastausta omin sanoin.
- Yhteensä 195 vastaajaa valitsi vastausvaihtoehdon ”muu, mikä”, ja 134 täydensi vastauksensa omin sanoin.
- Avovastauksia käytiin läpi ja ryhmiteltiin vastauksen sisällön mukaan.
- Avovastauksissa korostuvat asiat, joiden arvioidaan vaikuttavan kielteisesti ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kunnallisvaaleissa.
  - Kunnan päätöksentekoilmapiiriin, puolueisiin ja viranhaltijoihin liittyvät asiat (46 mainintaa)
  - Turhautuminen politiikkaan ja luottamushenkilöiden vaikuttamismahdollisuuksiin (31 mainintaa)
  - Ajankäyttöön ja luottamushenkilötyön edellytyksiin liittyvät asiat (22 mainintaa)
  - Julkisuuteen ja (sosiaaliseen) mediaan liittyvät asiat (11 mainintaa)
  - Muutamassa vastauksessa mainittiin mm. sote-uudistus ja korona ehdokkuushalukkuutta vähentävinä asioina

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

”Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kevään 2021 kuntavaaleissa?”

Vastausten %-jakaumat, n=800-807

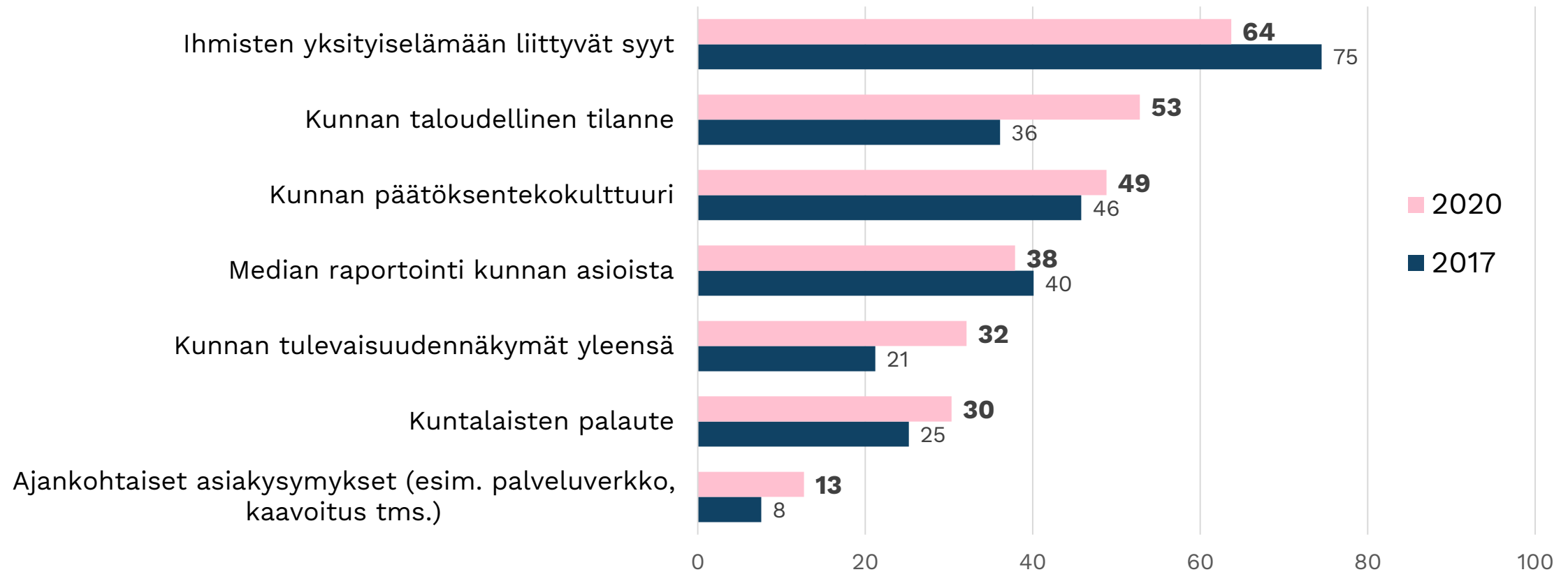
Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Kuntapäätäjien arviot 2017 ja 2020

Kuntapäättäjien arviot helmi-maaliskuussa 2017 (n=775-778) ja syksyllä 2020 (N=800-807)

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

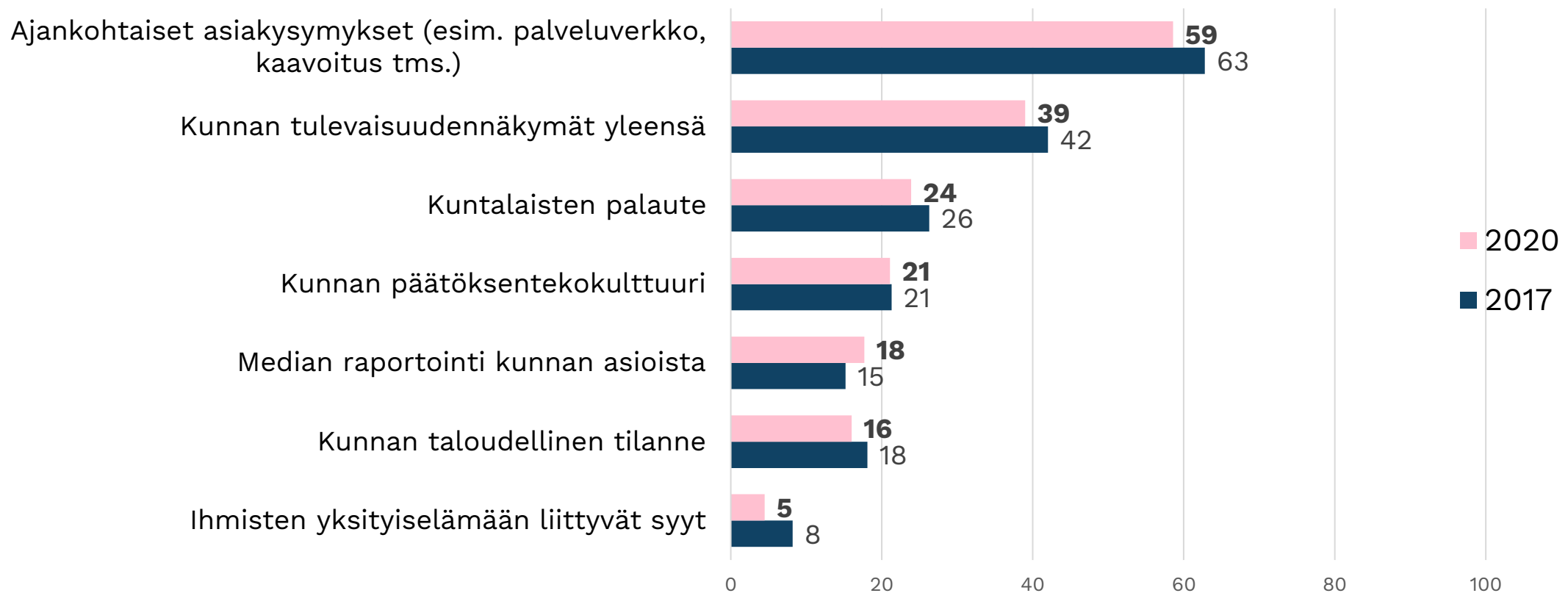
% vastaajista arvioi **VÄHENTÄVÄN** ihmisten halukkuutta asettua ehdolle kuntavaaleissa

Kuntapäättäjien arviot helmi-maaliskuussa 2017 (n=775-778) ja syksyllä 2020 (N=800-807)

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

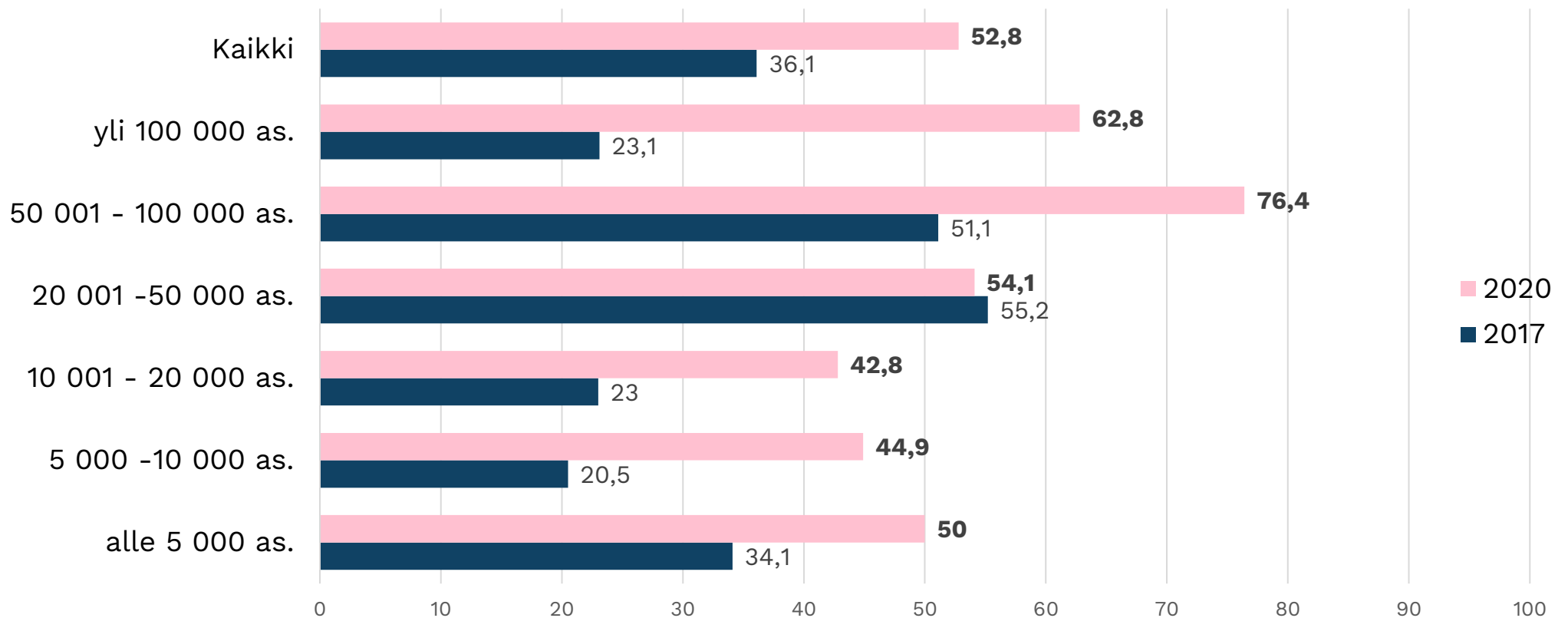
% vastaajista arvioi **LISÄÄVÄN** ihmisten halukkuutta asettua ehdolle kuntavaaleissa

Kuntapäättäjien arviot helmi-maaliskuussa 2017 (n=775-778) ja syksyllä 2020 (N=800-807) kuntakokoluokittain tarkasteltuna

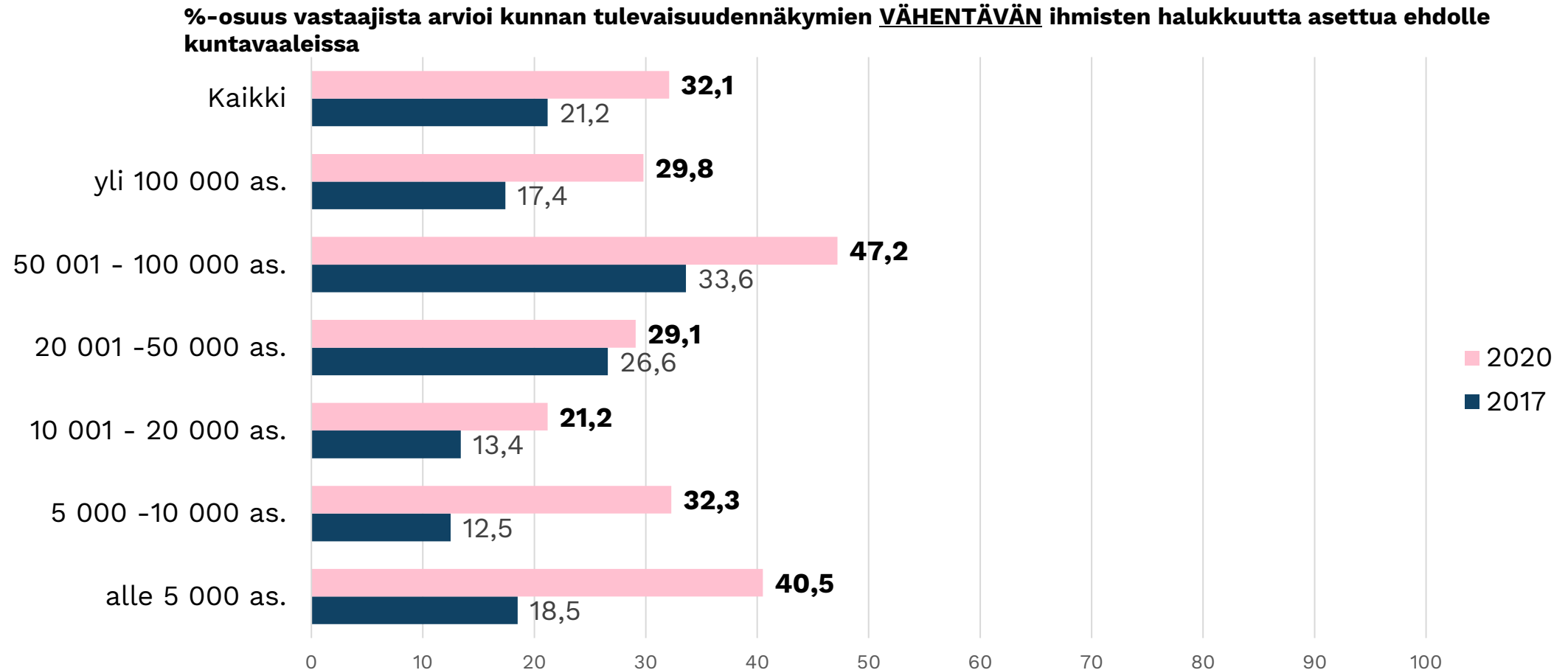
Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa? **Kunnan taloudellinen tilanne**

% arvioi kunnan taloudellisen tilanteen VÄHENTÄVÄN ihmisten halukkuutta asettua ehdolle kuntavaaleissa.

Kuntapäättäjien arviot helmi-maaliskuussa 2017 (n=775-778) ja syksyllä 2020 (N=800-807) kuntakokoluokittain tarkasteltuna

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa? **Kunnan tulevaisuudennäkymät yleensä**

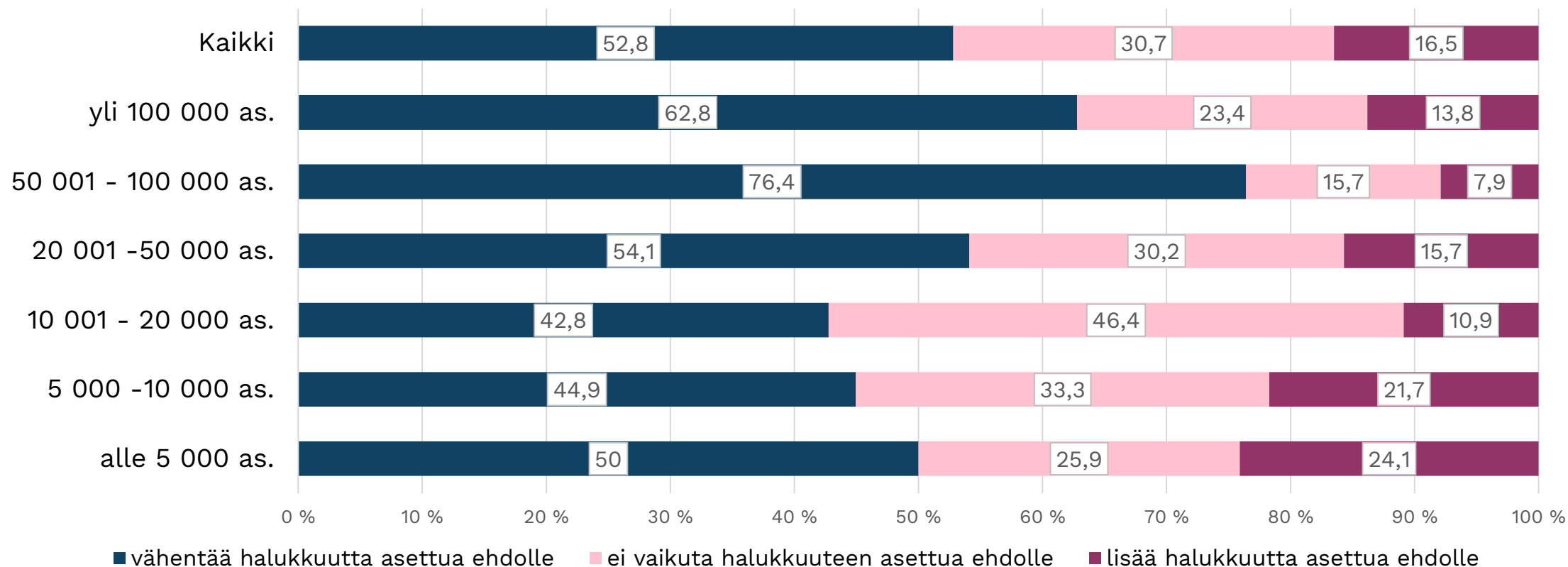
Kuntapäätäjätutkimus 2020:

**Vastausjakaumat
kuntakoon mukaan tarkasteltuna**

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

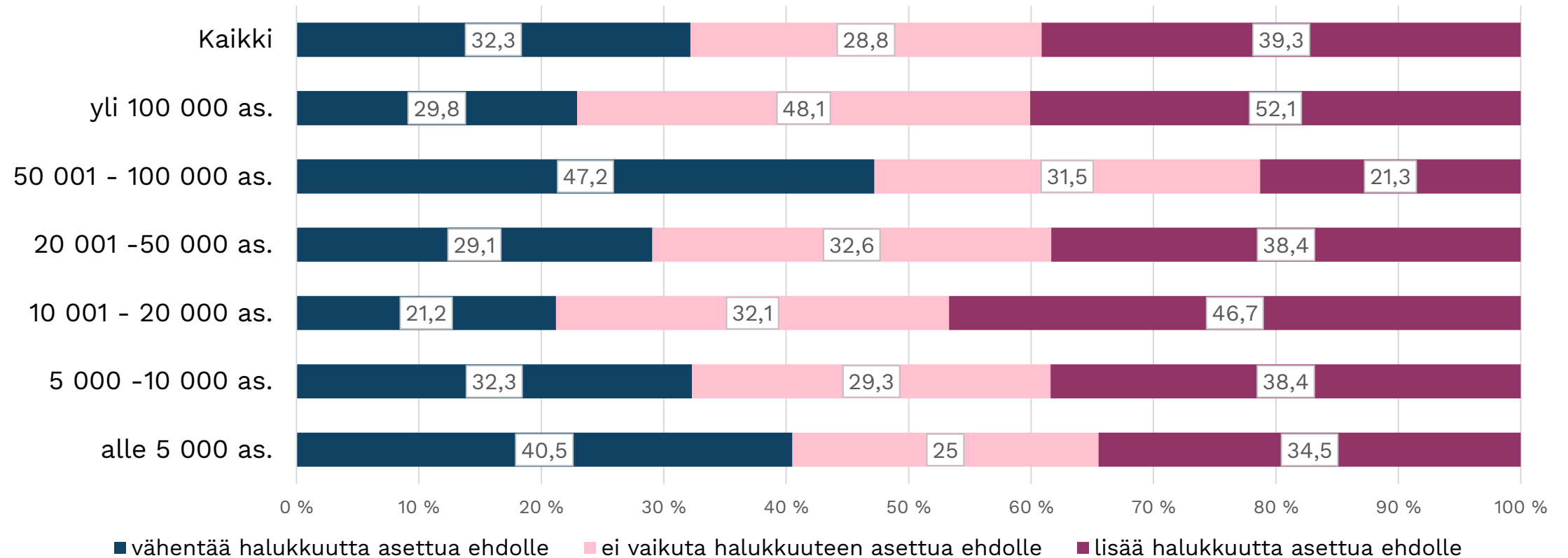
KUNNAN TALOUDELLINEN TILANNE

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

KUNNAN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT YLEENSÄ

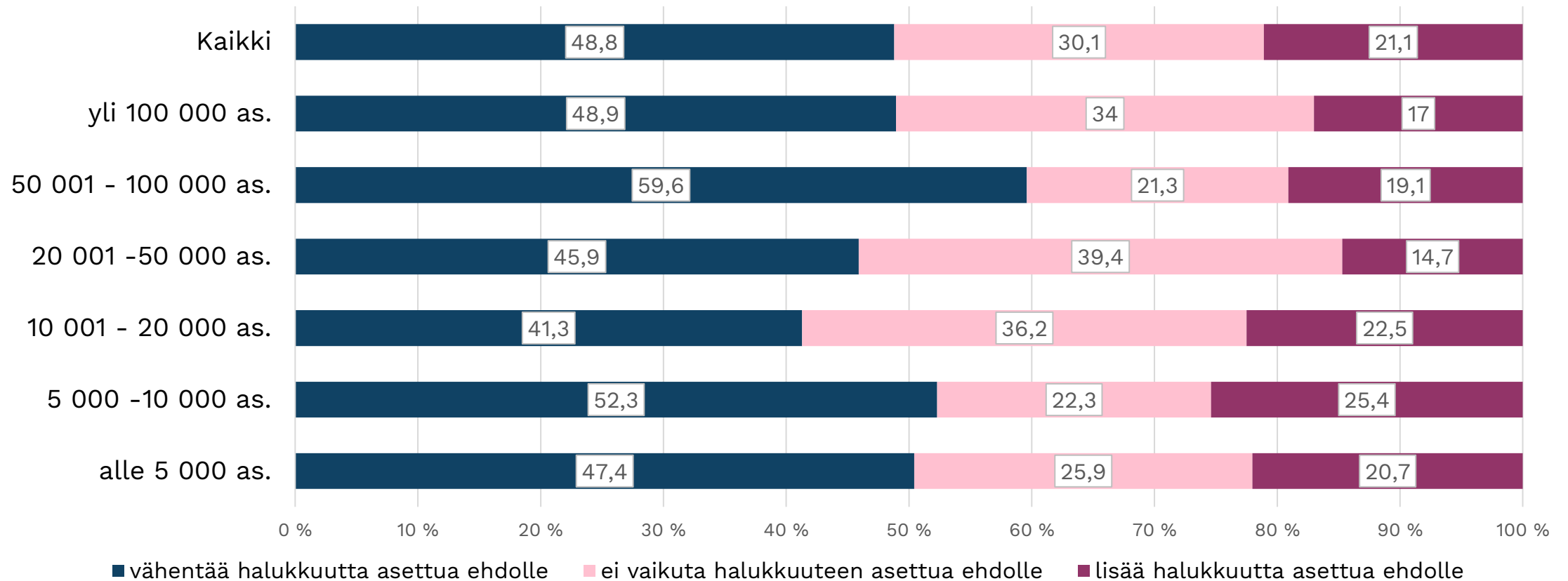

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

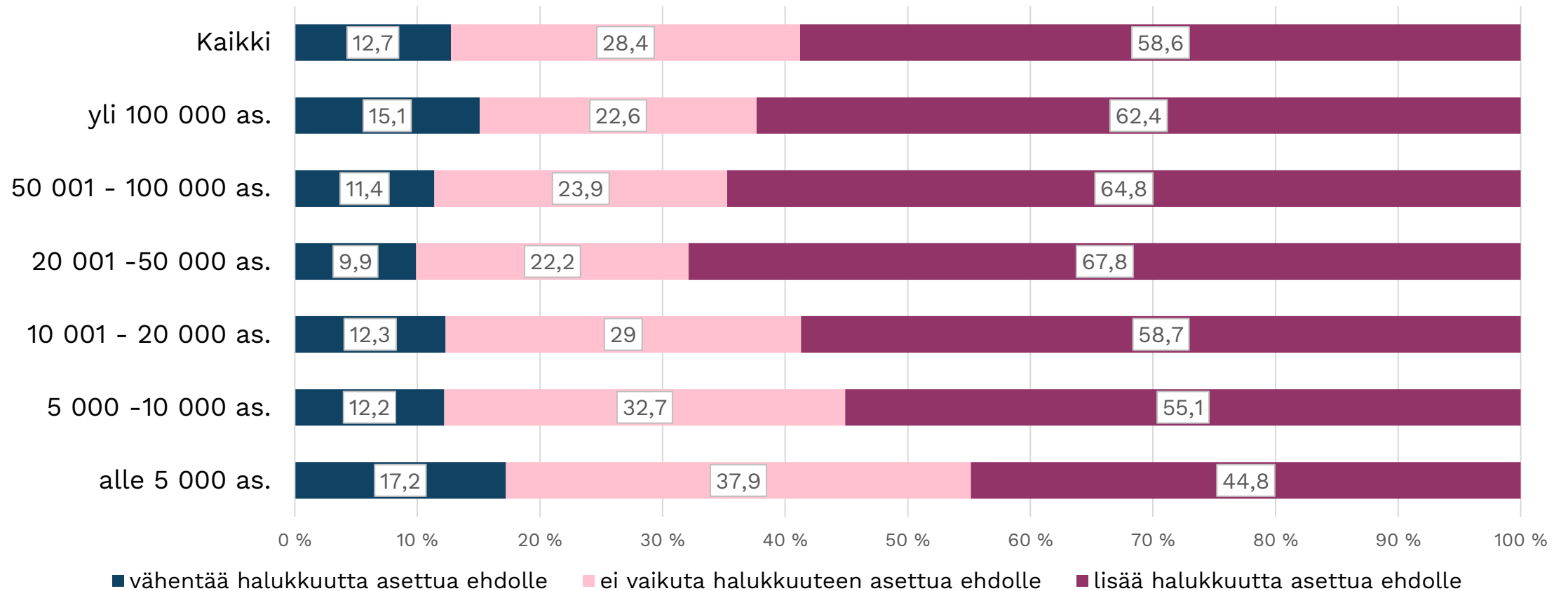
KUNNAN PÄÄTÖKSENTEKOKULTTUURI

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

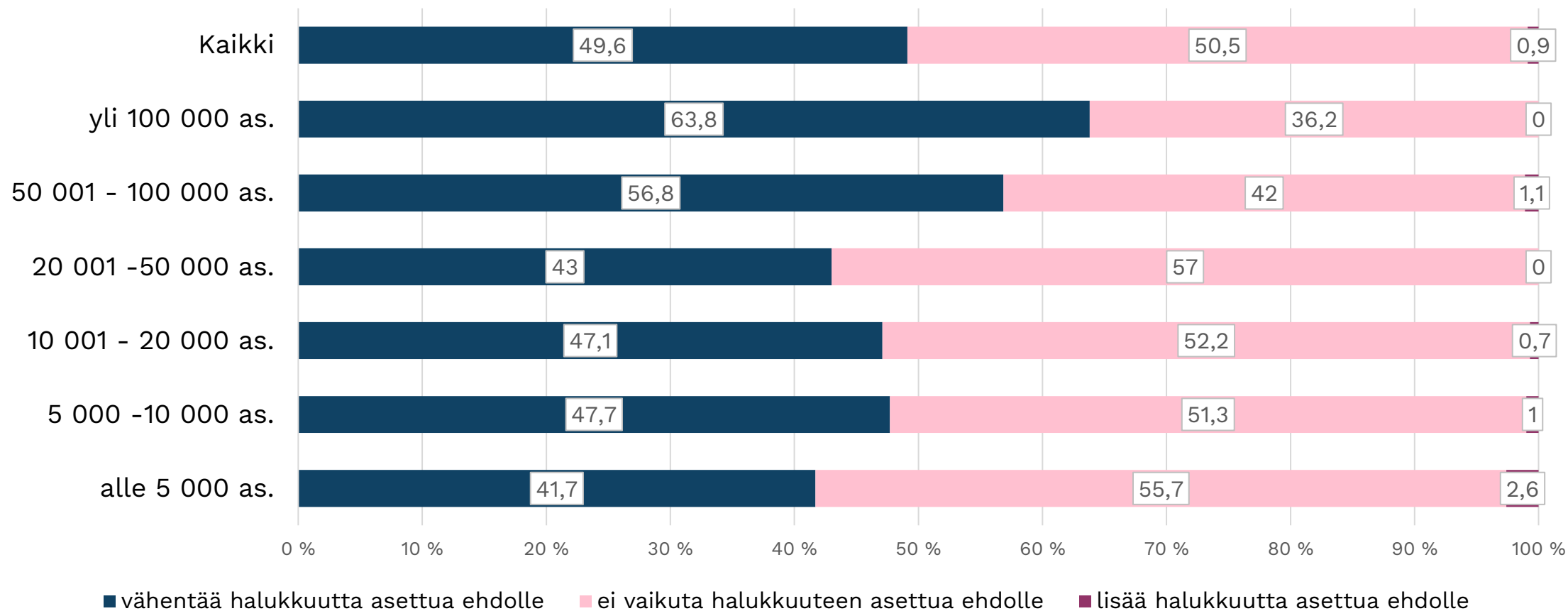
AJANKOHTAISET ASIAKYSYMYKSET

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

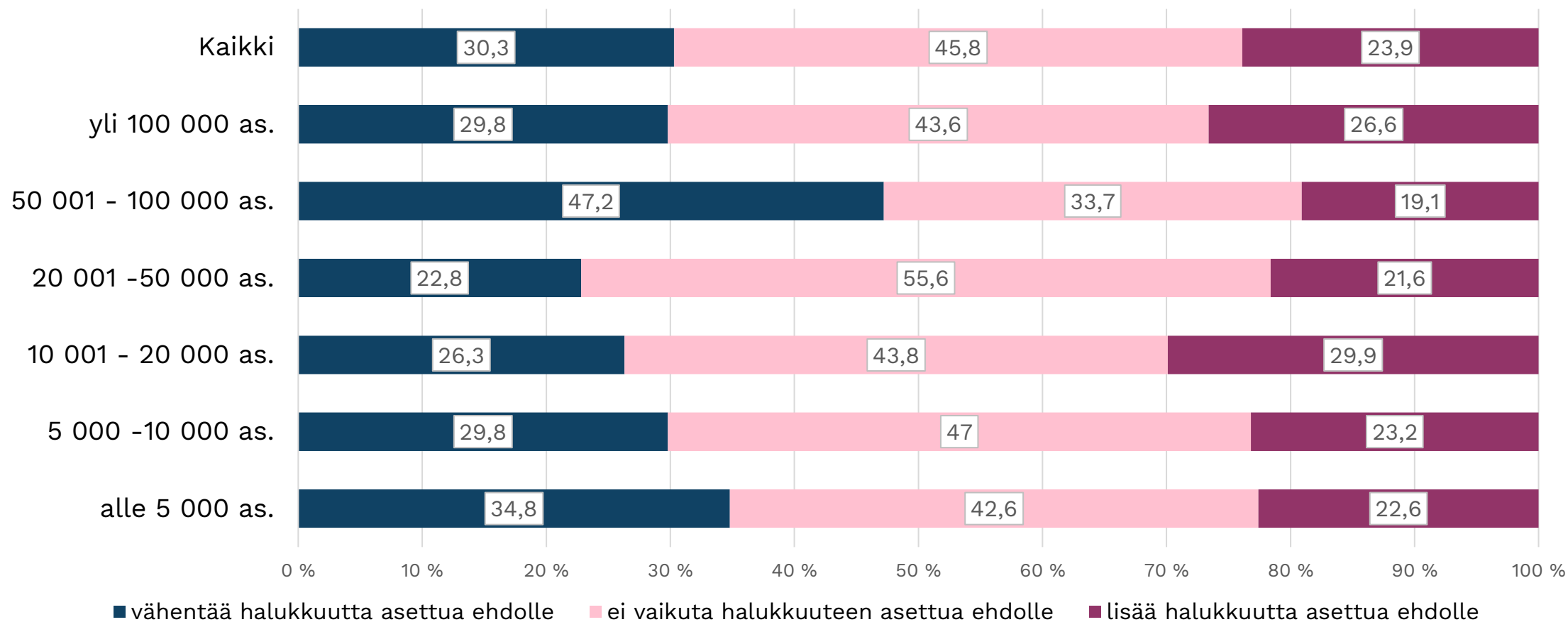
LUOTTAMUSHENKILÖIHIN KOHDISTUVA HÄIRINTÄ, UHKAILU TMS.

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

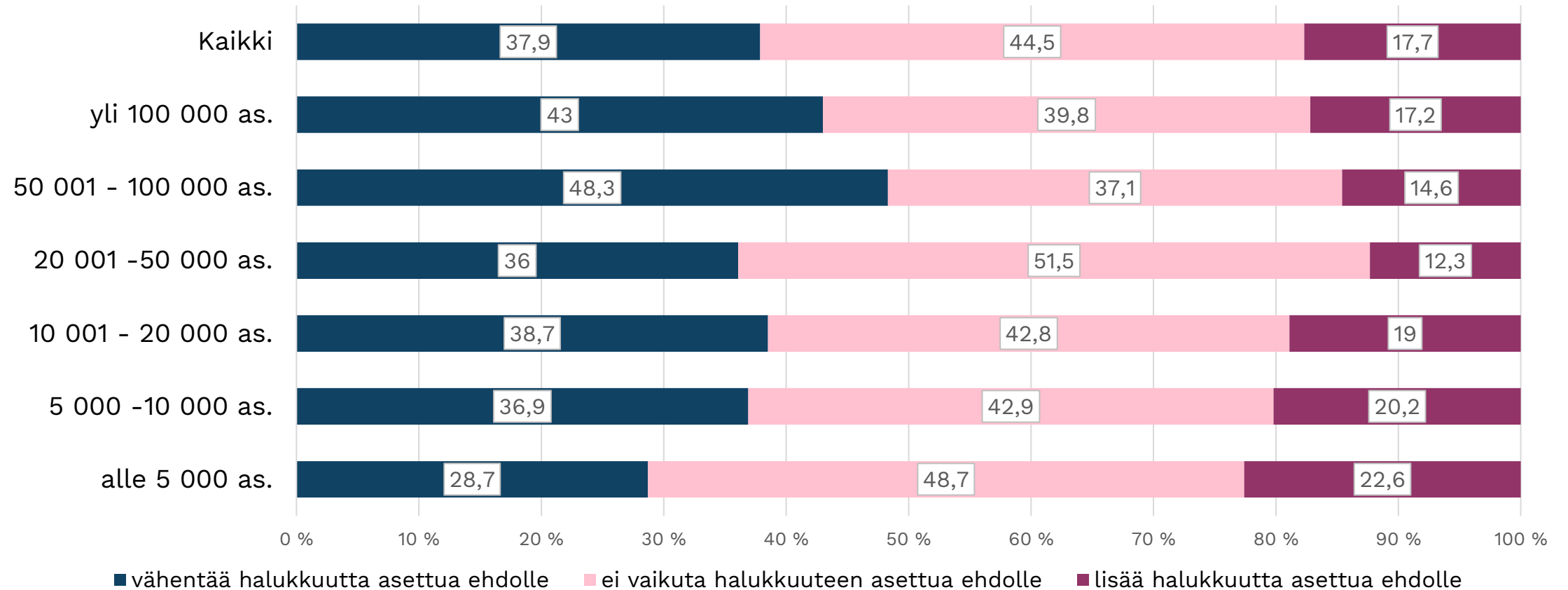
KUNTALAISTEN PALAUTE

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

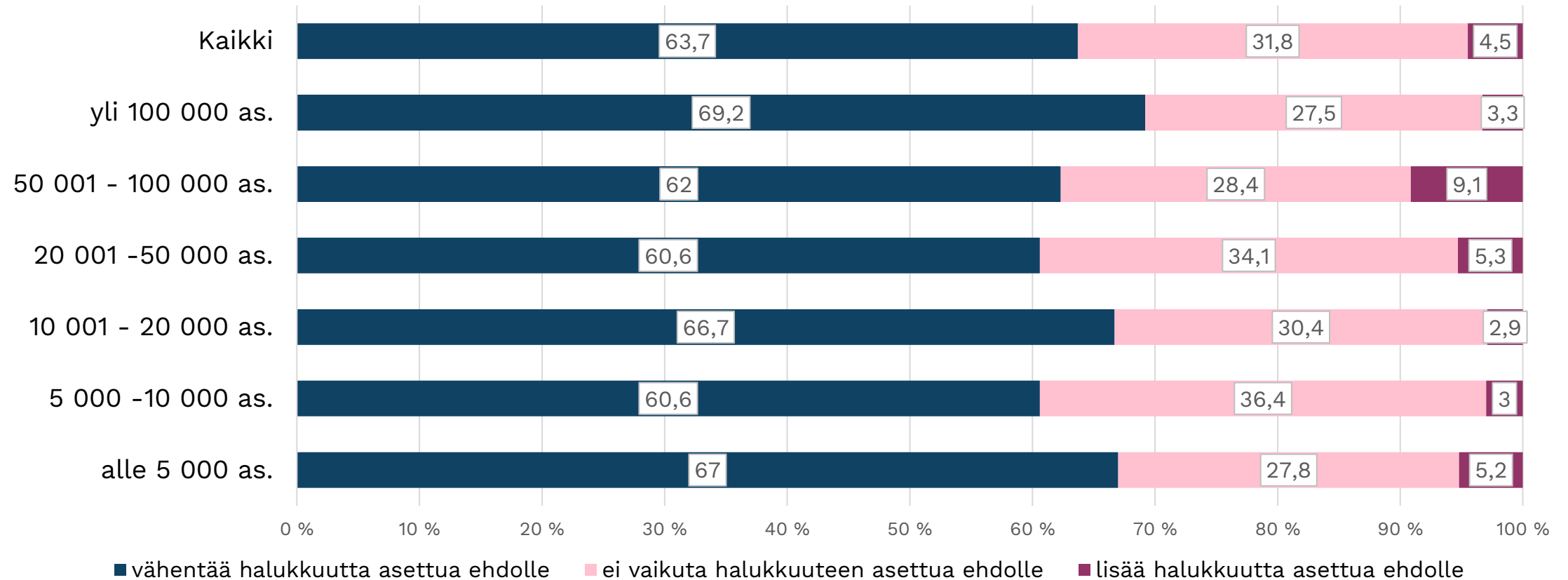
MEDIAN RAPORTOINTI KUNNAN ASIOISTA

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

IHMISTEN YKSITYISELÄMÄÄN LIITTYVÄT SYYT

Kuntapäätäjätutkimus 2020:

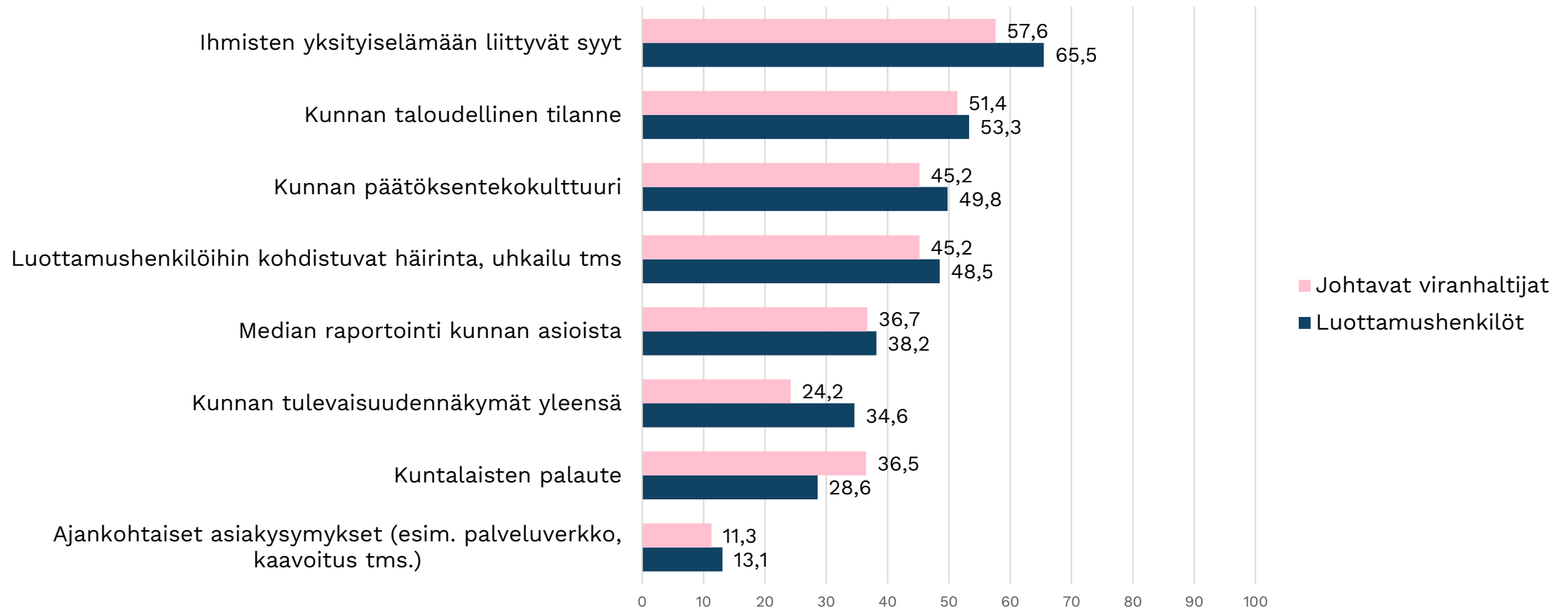
**Vastausjakaumat vastaajan aseman
(luottamushenkilö/viranhaltija)
ja sukupuolen mukaan tarkasteltuna**

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

Luottamushenkilöiden (N=629) ja johtavien viranhaltijoiden (N=178) arviot 2020 (%)

% vastanneista arvioi, että VÄHENTÄÄ IHMISTEN HALUKKUUTTA ASETTUA EHDOLLE

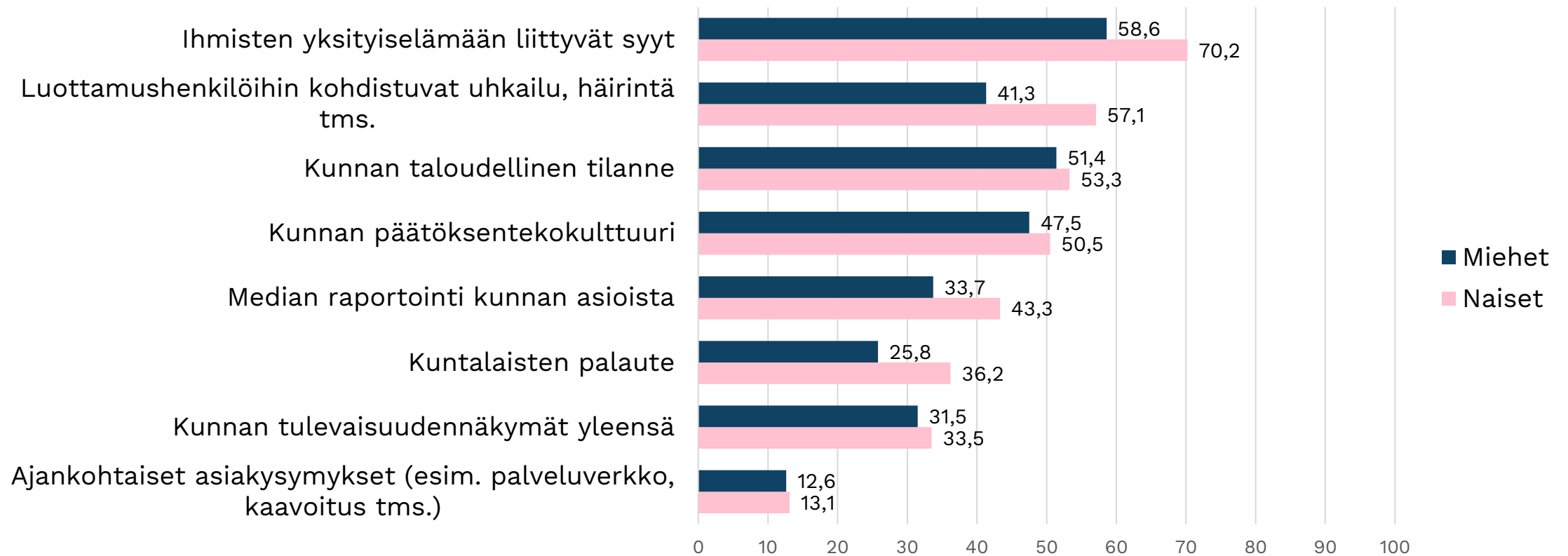

Kuntapäättäjätutkimus 2020:

Kun ajattelet tilannetta omassa kunnassasi tällä hetkellä, miten arvioit seuraavien asioiden vaikuttavan ihmisten halukkuuteen asettua ehdolle kuntavaaleissa?

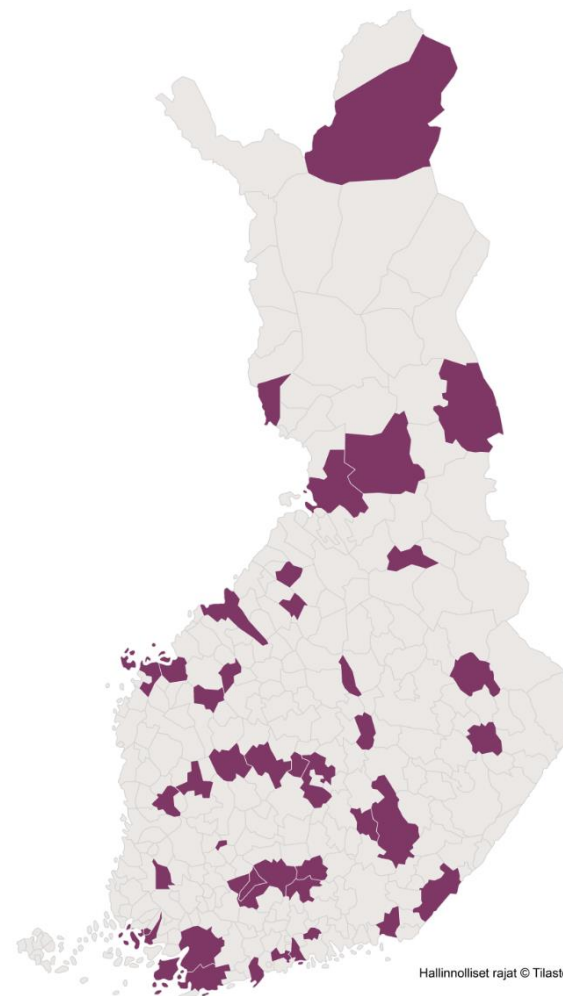
Naisten (N=349) ja miesten (N=444) arviot 2020 (%)

% vastanneista arvioi, että VÄHENTÄÄ IHMISTEN HALUKKUUTTA ASETTUA EHDOLLE

Kuntalais- ja päättäjätutkimusten tutkimuskunnat 2020

- Hirvensalmi
- Asikkala
- Askola
- Hamina
- Hattula
- Hollola
- Hämeenlinna
- Inari
- Juuka
- Jyväskylä
- Kankaanpää
- Keitele
- Kemiönsaari*
- Keuruu
- Kirkkonummi*
- Kokkola*
- Kuusamo
- Lappajärvi
- Lappeenranta
- Lapua
- Liperi
- Mikkeli
- Mustasaari*
- Naantali**
- Nivala
- Oulainen
- Oulu
- Paltamo
- Parkano
- Petäjävesi
- Pirkkala
- Pudasjärvi
- Raasepori*
- Raisio
- Rautalampi
- Salo
- Sipoo*
- Säkylä
- Tornio
- Turku*
- Vantaa*
- Virrat
- Vöyri*

Hallinnolliset rajat © Tilastokeskus 2020

ERILAISTUVA KUNTASUOMI 2025

Kuntaliiton tutkimusohjelma 2020–2025